

EL CERCLE DE VIENA

EL CERCLE DE VIENA

Amb aquest nom és conegut un moviment filosòfic que va donar naixença a un dels corrents més importants d'aquest segle: l'empirisme lògic. L'any 1.929 a Viena un grup de científics i filòsofs dona a conèixer el manifest del "Wiener Kreis", intitulat "La concepció científica del món". El

manifest, sense ésser una doctrina filosòfica tancada, reclama per a la filosofia un lloc propi entre la resta de les ciències, la qual hauria d'esdevenir, segons els promotors de l'esmentat manifest, en "la sintaxi lògica del llenguatge científic". Els seus membres fundadors, amb l'annexió d'Austria per part de l'Alemanya nazi, cercarien aixopluc en el món anglo-saxó, on l'empirisme lògic com a corrent filosòfic ha influenciat poderosament el pensament científic d'aquest segle.

Otto Neurath, un dels fundadors del Cercle de Viena.

ELS PRECURSORS

On cal cercar els precursors del "Cercle de Viena"? Des d'un punt de vista tant filosòfic com científic, cal destacar la figura del que va donar nom a l'associació que més tard esdevindria el "Cercle de Viena"; es tracta d'Ernst Mach.

Ernst Mach, d'origen austríac, fou primerament professor de Matemàtiques a Graz i, més tard, professor de física experimental a Praga durant el període 1.867-1.895, per a finalment esdevenir a Viena professor d'Història i teoria de les ciències inductives, disciplina que acabava de néixer. El pensament filosòfic de Mach, pel que fa al coneixement científic, podria resumir-se de la manera següent: "la consciència de l'home no és altra cosa que l'organització de les sensacions que experimentem dels objectes del nostre entorn, i, per tant, aquest es redueix a les nostres percepcions". Per a Mach és la física, fonamentalment, la que ens ensenya el que sabem del món.

Aquesta idea fou incorporada i defensada aferrissadament pels seguidors de l'empirisme lògic.

Una altra de les figures cabdals del "Wiener Kreis" cal cercar-la en Ludwig Boltzmann. Aquest físic, nat a Viena l'any 1.844, fou el successor de Mach en la càtedra de Filosofia de la ciència. Com a científic és conegut pels seus treballs fonamentals en el desenvolupament de l'estadística i per aplicar les seves lleis en l'intent d'explicar el comportament de la cinètica dels gasos i el comportament de la radiació dels cossos negres. Per a Boltzmann la interrelació i interacció de física i filosofia era una de les fonts més poderoses de l'avenç en el coneixement científic de la humanitat.

Aquest és un dels aspectes que sens dubte els fundadors del cercle de Viena van fer seu, si més no pel que fa referència al paper de la filosofia en la ciència.

Bertrand Russell, és, de fet, el vertader pare de l'empirisme lògic. El seu pensament es basa fonamentalment en l'aplicació, de manera sistemàtica, de l'anàlisi lògica a les qüestions empíriques. En la seva obra "Principia Mathematica" intenta demostrar que totes les matemàtiques poden ésser reductibles a premisses purament lògiques. Malgrat no haver-hi reeixit, el pensament de Russell va influir de manera important en tot el corrent filosòfic del neopositivisme i, sens cap mena de dubte, en els membres del Cercle de Viena.

Finalment, hem d'esmentar Ludwig Wittgstein, personatge que, bé prou excèntric, fa propostes que d'alguna manera tenen un pes suficientment específic en el cos doctrinari del Cercle. Entre d'altres, Wittgstein fa propostes com les següents: "El llenguatge és la imatge del món", "Tota proposta, per més complexa que sigui, pot ser analitzada en propostes de tipus més elemental". Per a Wittgstein una proposta serva sentit solament si gaudeix de l'estatus de cosa possible, és a dir que entendre una proposta equival a saber el que representa.

EL MANIFEST DE VIENA

Així doncs, tenim que l'any 1.929, els membres del Cercle de Viena, entre els quals hem de destacar Carnap, O. Neurath... publiquen llur manifest anomenat "La concepció científica del món".

De tota manera, els membres del Cercle seran (sense arribar mai a formar una escola) coneguts com a neopositivistes o positivistes lògics. Aquest moviment filosòfic vol ser un revulsiu contra la filosofia dominant, l'idealisme post kantian, i en

gran mesura està influenciat per les idees de la física de començaments de segle, que havien provocat un canvi en els conceptes del coneixement científic com foren, per exemple, la teoria de la relativitat i la teoria dels quanta de llum. En aquest sentit, doncs, una de les primeres fites del nou corrent filosòfic és interrelacionar la filosofia amb la ciència.

Els membres del Cercle de Viena acusen la filosofia vigent de "metafísica" i es reclamen continuadors de l'empirisme i dels pensadors francesos de la Il·lustració.

Com ja hem assenyalat, l'annexió d'Austria, per part de l'Alemanya feixista, determina que els membres del Cercle es vegin obligats a abandonar Viena. Així, per exemple, el sociòleg Otto Neurath ha d'enfugir-se cap a Londres; Rudolf Carnap emigra als Estats Units, etc.

L'ORIGEN DE L'HOME I i II

CHARLES DARWIN

Han estat necessaris 113 anys
per poder trobar en català
una de les obres
cabdals de Ch. Darwin

biblioteca
clàssics de la
(ciència)

